

AF GYNÆKOLOGERNE
CHRISTINE FELDING, OG
CLAUS CHRISTOFFERSEN

SVAMP I UNDERLIVET

Svamp i underlivet (eller mere korrekt i skeden og på kønslæberne) er meget hyppig hos kvinder i den fertile alder (15-50 år). Næsten alle oplever det mindst én gang og mange flere gange i deres liv (fig 1). Som det ses, får 15% af alle kvinder svamp mere end 4 gange i deres liv.

Infektionen skyldes oftest (80-90 %) af tilfældende gærsvampen *Candida Albicans* (fig 2).

Svampene lever vi med i f.eks. vores tarme og på huden uden at det giver problemer. De skal være der som led i den økologiske balance mellem bakterier og andre mikroorganismer. Der må også gerne være lidt i skeden, men hvis der kommer for mange kan det give symptomer.

Der findes dog også andre ikke så hyppige arter af svampe, der er egentlige fremmede for kroppen og derfor skal forsøges fjernet ved en behandling.

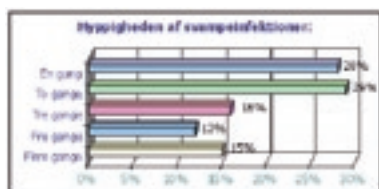
Svamp trives bedst i et mørkt, varmt og fugtigt miljø, som f.eks. mund, fordøjelseskanal og skede.

Der findes nogen situationer, hvor svampene lettere kommer i overtal og derfor oftere giver symptomer.

- *Graviditet
- *Sukkersyge (diabetes)
- *Antibiotikabehandling, specielt penicillin
- *Behandling med binyrebarkhormon
- *P-piller
- *Nedsat immunforsvar, f.eks. ved cancer eller AIDS
- *Overdreven indtagelse af sukker

Følgende symptomer kan give mistanke om en svampeinfektion:

- *Kløe
- *Svie
- *Brænden
- *Irritation
- *Rødme
- *Hævelse af kønslæberne
- *Smerter ved samleje

Udflåddet er oftest tykt, hvidligt, evt. grynnet som hytteost. Slimhinden i skeden ildrød med hvidlige belægninger.

Oftest kan man selv have mistanke om diagnosen. Ellers kan lægen foretage en underlivsundersøgelse og tage lidt sekret fra til mikroskopi eller dyrk-

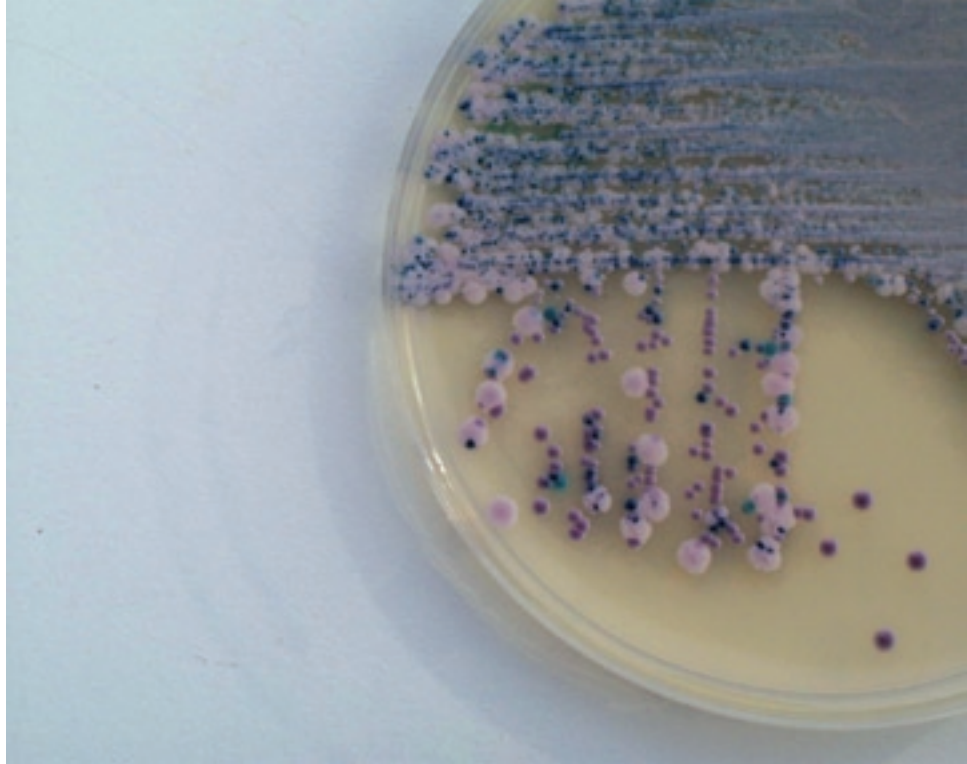

Fig. 4

ning. I mikroskopet kan svampesporer se således ud (fig 3). Og på fig 4 ses blandningskultur af gærsvampe efter podning.

BEHANDLING:

Tit stiller kvinden selv diagnosen og køber et håndkøbspræparat på apoteket. Der findes på markedet kun et enkelt præparat, som kan fås uden recept:

Canesten[®], som fås som vaginalcreme eller vagitorier.

Der findes andre midler til lokalbehandling af underlivssvamp: Brentan[®] og Pevaryl[®], begge som vaginalcreme og stikpiller. Til behandling af candida på huden findes Mycostatin[®] som creme.

Af og til kan pensling i skeden med Metylosanilin/Gentianaviolett være effektiv.

Mere effektivt er dog tabletbehandling med enten Diflucan[®] = Fluconazol[®] eller Sporanox[®]. Den første gives som engangsdosis (150 mg) den anden som 2 + 2 tabletter (å 100 mg).

Alle de sidstnævnte præparater er på recept.

Ved gentagne hyppige tilfælde kan man forsøge en langtidsbehandling, hvor man tager 1 tablet om ugen, i alt 8 gange (2 mdr) eller en langtids lavdosisbehandling.

Mælkesyre-kapsler (Vivag eller Eco-Vag) behandler ikke svamp så effektivt, men kan hjælpe kroppen med at skabe balance i surhedsgrad og i sammensæt-

ningen af de bakterier der altid omgiver os.

Man skal huske på at andre lidelser kan give lignende symptomer.

*Bakterier (bakteriel vaginose) giver ofte ildelugtende udflod.

*Herpes giver svie og kløe og senere sår.

*Chlamydia (og Gonorré, som dog er sjældent i Danmark).

Hvis der ikke er effekt af behandlingen, eller man mener sig i risiko for f.eks. en chlamydia infektion, bør man undersøges af en læge.

Tak til Overlæge Maiken Arendrup for billeder af svampesporer og -hyfer.

Fig. 2

Fig. 3

